

Minister van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
15 december 2025

Onze referentie
6950109

Bijlage(n)
0

nota

Kabinetsreactie Invoeringstoets artikel 174a van de Gemeentewet

1. Aanleiding

Op 1 januari 2024 is artikel 174a van de Gemeentewet (woningsluiting bij verstoring openbare orde) gewijzigd in werking getreden. Gedurende het wetstraject is het voornemen geuit om na een jaar een invoeringstoets te doen.¹ Ten aanzien van de invoeringstoets is aangegeven de uitkomsten daarvan eind 2025 naar de Kamer te sturen.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met de kabinetsreactie op de invoeringstoets aan de Tweede Kamer, in afschrift aan de Eerste Kamer.

3. Kernpunten

Artikel 174a van de Gemeentewet geeft burgemeesters de bevoegdheid om een woning te sluiten indien door gedragingen in de woning de openbare orde rond de woning wordt verstoord. Het instrumentarium bleek echter ontoereikend bij verstoringen van de openbare orde door ernstig geweld in de nabijheid van de woning of het aantreffen van een wapen. De sluitingsbevoegdheid van artikel 174a van de Gemeentewet is daarom aangevuld met twee gronden. Het gewijzigde artikel geeft burgemeesters daardoor ook de mogelijkheid om, mits proportioneel, een woning sluiten waarbij een explosief is afgegaan of aangetroffen.

Met de invoeringstoets wordt bekeken of de wet werkt zoals zij is bedoeld, of er knelpunten of nieuwe inzichten zijn en hoe deze wet uitpakt voor belanghebbenden. De invoeringstoets richt zich initieel op de impact van de gewijzigde wet op gemeenten en is daarom uitgevoerd door VNG Realisatie. In de kabinetsreactie worden de belangrijkste constatering en ervaren knelpunten beschreven. De kabinetsreactie besteedt daarnaast aandacht aan een aantal toezeggingen die zijn gedaan tijdens de wetsbehandeling. Daar waar deze onderwerpen buiten de scope van VNG Realisatie vielen is input bij andere partijen opgehaald, te weten bij de politie, het OM, Aedes en bij twee ombudsmannen.

Uit de invoeringstoets blijkt dat gemeenten over het algemeen tevreden zijn met het gewijzigde artikel 174a van de Gemeentewet, omdat het een solide basis biedt om woningen te sluiten. Er zijn wel enkele knelpunten gesignaleerd. Die zien met name op vragen rondom een zorgvuldige besluitvorming, nazorg en

¹ Zie Kamerstukken II, 2022/2023, 36 217, nr. 3.

informatiedeling binnen de driehoek. Ook wordt een alternatief gemist dat kan worden ingezet in plaats van een woningsluiting. Voor alle gesignaleerde knelpunten lopen al initiatieven. De kabinetsreactie gaat hier nader op in. Dit geldt ook voor de uitkomsten van de andere toezeggingen.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

In het tegengaan van het aantal aanslagen met explosieven is het Offensief Tegen Explosies (hierna: OTE) opgericht. In hun [Actieplan Aanslagen met Explosieven](#) (april 2025) staan acties en te nemen maatregelen opgenomen, ook in het kader van de lokale aanpak. Ten aanzien van een groot deel van de geconstateerde knelpunten in de invoeringstoets geldt dan ook dat hier binnen het OTE al aandacht voor is, met (op een aantal onderwerpen coördinerende) betrokkenheid van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Daar waar de invoeringstoets andere of nieuwe inzichten geeft wordt aan de slag gegaan of doorgegaan met het oplossen van die ervaren knelpunten.

Datum
15 december 2025

Onze referentie
6950109

4. Toelichting

Hierna wordt kort ingegaan op de bevindingen uit de invoeringstoets en de uitwerking van de toezeggingen.

Bevindingen VNG Realisatie

De knelpunten die door gemeenten worden ervaren in het kader van zorgvuldige besluitvorming, nazorg en informatiedeling binnen de driehoek worden onder andere ondervangen door voorlichtings- en kennisactiviteiten van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV), de oprichting van het Netwerk Explosies In Gemeenten door de VNG en het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het [Landelijk Handelingskader bij Aanslagen met Explosieven](#) van het OTE. Vanuit het OTE is daarnaast een werkgroep opgericht die focust op de lokale aanpak, waar ook aandacht is voor de knelpunten in het kader van informatiedeling binnen de driehoek en (het gebrek aan) alternatieven.

Voor de aanbeveling van VNG Realisatie om een financiële armslag op aanvraag ter beschikking te stellen bestaat geen grond. Wel kunnen gemeenten gebruikmaken van voornoemde inactieven zodat de besluitvorming efficiënter gaat.

Uitvoering toezeggingen

Voor de toezeggingen is met verschillende betrokken partijen gesproken. In de kabinetsreactie wordt uitgebreid ingegaan op de toezeggingen, die het OM, de politie en Aedes raken.

In het kader van de positie van kwetsbare mensen is onder andere gesproken met de Ombudsman Rotterdam. Eerstgenoemde heeft eind 2024 in de media aandacht gevraagd voor de nieuwe bevoegdheid en specifiek de nazorg. In het latere gesprek werd aangegeven dat verbeteringen mogelijk zijn in het kader van transparantie in en de communicatie over de besluitvorming. In de loop van het jaar heeft de gemeente Rotterdam haar website uitgebreid; iets waar de Ombudsman Rotterdam zich voor heeft ingezet. Zo krijgen inwoners meer informatie over het onderwerp.

4.1. Politieke context

De invoeringstoets volgt uit een toezegging tijdens het wetstraject.² Tijdens het traject is middels toezeggingen ook aandacht gevraagd voor de volgende onderwerpen:

- i. De beleving van burgemeesters uit gemeenten die geen onderdeel zijn van de G4;^{3,4}
- ii. De situatie en het aantal keren dat wél een bestuursrechtelijke sluiting door een burgemeester heeft plaatsgevonden, maar géén strafzaak is gestart door het OM;⁵
- iii. De contacten tussen woningcorporaties en burgemeesters in het kader van de besluitvorming en de eventuele versterking en verbetering van deze relatie;⁶ en
- iv. De uitvoeringsgevolgen ten aanzien van de capaciteit bij de politie.⁷

Ook is toegezegd dat de positie van kwetsbare mensen bij toepassing van de bevoegdheid zou worden meegenomen bij de invoeringstoets.⁸

Er is tijdens het wetstraject gesproken over het evalueren van de wet na drie jaar. Onderwerpen die nog geen of onvoldoende aandacht hebben gekregen in de invoeringstoets, worden dan meegenomen. Te denken valt aan dezelfde bevoegdheid in Caribisch Nederland – waar nu nog geen gebruik van wordt gemaakt – en de impact op de capaciteit van de politie.

Verder bestaat er veel aandacht voor de aanpak van aanslagen met explosieven. Daarom is het OTE opgericht. Onder het voorzitterschap van de Rotterdamse burgemeester Schouten hebben gemeenten (G4, G40 en de VNG, de politie, het OM, de reclasseringsorganisaties (Leger des Heils) en het Ministerie van Justitie en Veiligheid, VNO-NCW en MKB-Nederland, het Verbond van Verzekeraars en Aedes, de handen ineengeslagen om dit ontwrichtende fenomeen het hoofd te bieden. Binnen het OTE bestaat aandacht voor de lokale aanpak, onder voorzitterschap van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. De inzet van artikel 174a van de Gemeentewet is daar een onderdeel van.

4.2. Krachtenveld

De invoeringstoets is tot stand gekomen door VNG Realisatie en de door hen geïnterviewde gemeenten. Daarnaast zijn in het kader van de invoeringstoets gesprekken gevoerd met het team bestuurlijke aanpak van de politie, het OM, Aedes en met de Ombudsman Rotterdam, gemeente Rotterdam en Ombudsman Amsterdam.

4.3. Communicatie

VNG Realisatie zal de invoeringstoets na verzending van de kabinetsreactie aan de Kamers op zijn website publiceren.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Persoonsgegevens worden niet openbaar gemaakt ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
15 december 2025

Onze referentie
6950109

² Zie Kamerstukken II, 2022/2023, 36 217, nr. 3.

³ De G4 bestaat uit de vier grote gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.

⁴ Handelingen I, 2023/2024, 36 217, nr. 3, item 13, p. 9.

⁵ Handelingen I, 2023/2024, 36 217, nr. 3, item 9, p. 2.

⁶ Handelingen I, 2023/2024, 36 217, nr. 3, item 9, p. 1.

⁷ Handelingen I, 2023/2024, 36 217, nr. 3, item 13, p. 6.

⁸ Kamerstukken II, 2022/2023, 36 217, nr. 12.